

ГОДИНА II.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 52.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

Ф Р И Ш Е Ф И Р Е!

„Жено драга!“

„Шта је, драги мужићу?“

„Знаш ли, да су дошли глумци?“

„И глумице, драги мужићу!“

„И тако ће позориште зимовати у Новоме Саду.“

„Знам, драги мужићу!“

„Ти то тако снужено рече!“ „А на што си помислила, кад си се снужила?“

„На претплату, драги мужићу.“

„И право велиш, сада би се ваљало претплатити.“

„И то на 30 представа!“

„За сваког од нас по 20 ф.“

„То је много за наш буђелар.“

„Али помисли, драга жено, и на забаву и поуку, што је имамо у позоришту.“

„И на дуге вечере, што је имамо без позоришта.“

„Јест, тако је, жено, свакако би ваљало претплатити се.“

„Само кад би било откуда. Знаш ли, драги мужићу, да се нема новаца. Твоја малена плата једва је довољна, да покријемо дневне трошкове, а где је стан, где је одело, па порција, па празници и благи дани . . . све то захтева новаца.“

„Све је то истина“, одговори драги мужић чешући се за уво — „али —“

„Нема ту, али“ — одговори драга женица — „сада су таква времена! Ваља чувати новац, ваља сваку крајцару трипут окренути, пре него што се потроши, ваља се уопште чувати сваког излишног трошка, без кога човек може бити. Позориште је лепа забава, ти бар знаш, како ја радо идем у позориште, али се без позоришта може живити, а без леба никако.“

Ове речи јако су дирнуле драгог мужића. Он се уверио, да му је жена штедљива и добра газдарица. То га је јако обрадовало, он се поносио својом женом.

Али он је био муж као и сваки други муж, који воли своју жену. Он је, то јест, откидао од својих уста, само да му жена ни у чему не трпи оскудице.

При томе је био штедљив, и то тако штедљив, да је два последња месеца уштедио управо 40 фор., а жена му није ништа знала о томе.

У ономе тренутку, кад су га женини разлози о штедљивости тако јако дирнули, наумио је да своју жену награди.

Он зграби свој шешир и опростивши се са својом женом упути се у „Матицу“, да потражи чики Крестића. Путем је овако умствовао:

„Имам уштеђених 40 ф. Истина да сам одавно желео, да си купим један „шпицл“ од Ђилибара и „дувана султан флора“, истина да бих ја волео пушити султан флоре на шпицлу од Ђилибара, него Бог зна шта; али“ —

Ту се мало промисли па онда продужи: „Али позориште је лепа забава и красна поука, осим тога, позориште не стоји на најбољим ногама, јер ни наше родољубље не стоји на најбољим ногама, осим тога и најбољи дуван мора се понушити, а и најлепши „шпицл“ може се сломити; осим тога моја је жена добра, вредна и штедљива, она сиротица уме да се одрече забаве, само да се у кући нужда не трпи, осим тога, моја жена воли позориште, а зимње су вечери тако дуге . . . item, за што ја не бих њу обрадовао тиме, да нас двоје претплатим, а ја ћу већ још који месец пушити „вртошкот“ (да не чује како финанси!) на своме красном дрвеном шпицлу?“

У томе је стигао у „Матицу.“

„Чико драги, ја бих се претплатио на два седишта.“

„Ви сте паметан човек,“ — одговори чика.

„Ето,“ помисли у себи драги мужић „један разлог више, да се претплатим.“

Драги се мужић дакле претплатио. Кад је пошао из канцеларије, чика Крестић га је до врата испратио. Драги мужић је отишао у кафану, запалио цигарету од вутошког дувана, и сео да кибицује. За чудо! Он је био тако задовољан и радостан, као да је добио терно. У мислима је представљао себи, како ће пред вече кући доћи, како ће онда своју жену са позоришним картама да изненади, и како ће га онда његова женица слатко да пољуби. У тим слатким мислима кибицовао је он цело после подне!

Да се вратимо његовој жени. Његова је жена остала код куће и мислила на позориште. Она је тако радо ишла у позориште, да су јој чисто сузе удариле на очи, кад би помислила, да се нема од куда.

Нема од куда? Она се смешила. Имала је она једну малу дрвену кутију, у коју је остављала сваку крајцару, коју би од пијанце уштедела. У тој кутији мора да има већ доста новаца, а о томе новцу њен мужништа не зна. Да заვიримо у кутију.

Она је дотрчала орману, извадила је из њега кутију, отворила је и бројала новце.

Крајцара по крајцару, шестак по шестак — дивне ли брачне симпатије! — и она је уштедела управо 40 ф.

Како се обрадовала. Са овим новцем претплатиће она и себе и свога мужа. Како ће се њен муж радовати томе.

Она ће да свога мужа изненади, мора се дакле потајно претплатити. Њена служавка је невесто створење, она не ће знати то извршити, морала би дакле сама отићи чика Крестићу?

Чика Крестић је поштен човек, али —

Док је драга женица премисљала, да ли се приличи, да она иде чика Крестићу, да се претплати на позоришне представе, отворе се нагло врата и уђе нагло у собу гђа Јуцика.

Чини ми се, драги читаоче, као да се са гђом Јуциком још из пређашњих времена познајемо.

„Службеница, службеница“ — рече гђа Јуцика.

„Шта? ви још нисте спремни, још нисте ни о-

бучени! а већ је скоро шести час, скоро ће се почети.“

„Почети? А шта то?“

„Та за бога, шта друго него наше вечерње забаве! Та зар не знате да сваког понедеоника, сваког уторника, сваке среде, сваког четвртка, сваког петка, сваке суботе, и сваке недеље, имамо вечерњу забаву?“

Тако! Па чиме се ту забавља?“

„Но, фала богу, и то ми је питање!“

„Nagy annak a hire,
Hivjak „Frische Viere!“

„На фрише фире? Не — не волим се картати! Кад изгубим, жао ми је мог новца, кад добијем, жао ми је моје другарице, која је изгубила. За то се волим и не картати.“

„Шта? Ви се не волите картати? Ви, једна избражена гооспоја, па се не волите картати? Но, јесте ли чули, кад се то рашчује, биће смеја до неба.“

„Фала Вам лепо, нека се само рашчује.“

„Опростите, драга моја, али овако се шта не може прећутати. Реците боље, да се за то не ћете да картате, што бисте волели ићи у позориште.“

„Истину да вам кажем, погодили сте!“

„Ха ха ха“ — прене у смеј гђа Јуцика. „Због позоришта дакле? Због позоришта? Та ми се за то баш и картамо, да не морамо ићи у позориште. Драга моја, шта ће те ви у позоришту? Да гледате ваља да оно, што сте већ сто пута видели, или и ако сте видели, што ништа не вреди! Понда, шта мислите, 20 фор. претплата од особе! Откуд толико новаца? Зар ви не знате каква су данашња времена? Ко би још у данашње време бацио 20 ф. на позориште!“

„Али ја као мислим“ —

„Ту нема „али“, или ће те ићи са мном на фрише фире, и онда ћу прећутати цео наш разговор, или ће сутра да пуца по вароши!“

„Али ја нисам звана?“

„Драга моја, ту се нико и не зове. Имате ли ви само новца за картање, то је све, што се од вас захтева.“

Овамо, онамо, гђа Јуцика обрлати нашу драгу женицу. Она оде своје орману, извади из њега своју дрвену кутију, а из кутије тешко заштеђених 40 ф., па оде са гђом Јуциком на фрише фире.

Оставимо је малу, а вратимо се њеном мужу.

Он још једнако кибицује, али јадник — пехиста је, и онеме, коме он кибицује, иду карте, да не може горе бити.

Карташ га често мргодно погледа, али он сиroma не опажа то, јер се сав удубио у мисли, како ће своју жену да обрадује.

У томе куцне седми час.

То је време, када сви солидни мужеве кући иду.

И наш драги мужић, на велику радост онога карташа, коме је он кибицовао, крене се кући.

Он је код куће, али нема жене. Служавка му рече, да је отишла са гђом Јуџиком.

Ништа за то, он ће је причекати. Чека је, а ње нема. Куцну десети, једанаести па и дванаести час, а ње нема.

Слатки боже, да јој се није каква несрећа догодила?

Јесте, и то страшна несрећа — она је — али то ћемо доцније чути.

Пола један, а ево ти и ње.

Она се сва заруменила, она је раздражена до зла бога, она сва дркће у телу, она је и љутита, да би се свађала са целим светом, а опет је тако жалосна, да би од срца плакала.

„Но фала богу, кад си дошла здрава и читава, јако сам се био за тебе уплашио! Али шта је теби, ти си тако румена, очи ти тако севају, усне ти дркћу? Да ниси болесна? Говори брзо, шта је теби?“

„Ништа, љутита сам, срдита сам, пакосна сам, то је све!“

„То је доста, јер ти си иначе мирна, блага, весела!“

„Још ми се и ти ругаш?“

„Ругам! Каква мисао. Ја се теби нисам никада ругао!“

„Па сада реци ми, где си била?“

„Била сам — на .. вечерњој забави.“

„Но, па кад си била на забави, онда треба да весела и задовољна долазиш кући.“

„Јест, кад би то била забава, као што су друге забаве.“

„Тако? А да каква је то забава? Шта се радило на тој забави?“

„Мешало се, једнако се мешало.“

„Мешало се, а шта то?“

„Карте су се мешале, цело вече се играло фрише-фире.“

„Сад разумем, за што си зловољна. Док су се друге картале, морала си ти гледати, јер прво, ти се не карташ, а друго немаш ни новаца на излишан трошак.“

На ове речи драга женица удари у плач. Она се постидела пред својим мужем, учинила је нешто, што јој ни самој није било по вољи. Како сада да се извуче? Не остаје друго, већ са истином на среду.

„Драги мужу, мене су наговорили, па сам се и ја картала; шта више изгубила сам 60 ф.“

„Је л' могуће?“

„Да, драги мужу, шта више завадила сам се још и са најбољом другарицом, јер сам јој при картању рекла да ме вара.“

„И то још?“

„А сада ме тако боли глава, тако ми је зло, да мислим сада ћу умрети.“

„И то све због проклетог фрише-фире.“

„Јесте, драги мужићу, право си рекао, све због проклетог фрише-фире. Не знаш како се једим на саму себе.“

„Умири се, драга жено, што је било, било. Новце ћемо заштедети, другарицу твоју молићеш за опроштење, а глава ће проћи. Жао ми је само, што ове зиме не ћемо ићи у позориште.“

Она удари у плач.

„Али драги мужу, ни сам ли ја лакомислена жена? За тај новац, што сам га изгубила, за то непријатно уживање, или какво уживање — није ни видело уживања — могла сам за целу зиму и теби и мени најпријатнију, најпоучнију забаву прибавити а овако — не, никада не ћу моћи себи опростити.“

„А хоћеш ли се још картати?“

„Никада више, ја ти се ево свечано заверавам!“

„Онда, — онда узми ове две карте, али не карте што се игра фрише-фире, већ карте, којима сам нас обоје за целу зиму на позориште претплатио. Ја сам овај новац уштедио за твоју и моју забаву а у корист своје милом роду.“

„Застава.“

Поправка: На страни 199. у 24. реду од оздо место: „претплатности“ ваља да стоји: „претрпаности.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

6. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 16. ДЕЦЕМБРА 1873.

ГРАНИЧАРИ.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 3 ЧИНА, С ПЕСМАМА, ОД Ј. ФРАЛДЕНРАЈХА, ЗА СРПСКУ ПОЗОРИШНУ УДЕСИО А. ХАЦИЋ,
МУЗИКА ОД А. МАКСИМОВИЋА.

О С О Б Е:

Бранко Срнић, обрштар	Зорић.
Милева, жена му	Ј. Поповићева.
Даница, кћи му	М. Зорићева.
Каролина Либхерц, собарица	Л. Хаџићева.
Смиљанић трговац	Лукић.
Андрија Миљевић	Марковић.
Маца, жена му	Ј. Маринковићка.
Милка, кћи му	Б. Хаџићева.
Грга Петровић, крчмар	Граничари и граничарке Добриниовић.
Јоца Бочић	Божовић.
Сава Чујић	Пешић.
Сара	М. Недељковићка.
Марта	* * *
Сима, андријин слуга	Соколовић.
Мара, слушкиња	Ј. Маринковићева.
Васа Петровић, тамничар, стриц андријин	Петровић.
Наредник	* * *

Официри, војници, стражари, граничари, грађани и свирачи. — Збива се у граничарској регименти.

Ко од наших претплатника жели своја места за ову представу задржати, нека се изводи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11. сахата пре подне.

Уторак 18. децембра: „**МАМИЦА.**“ Шалива игра у 3 чина од Е. Сиглигетије, преведена и посрбљена с мађарског.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први део своје претплате или у трговини браће Поповића или у вече на каси.

ВОЛУЈУ: М. СУБОТИЋ, Н. РАШИЋ, Д. РУЖИЋ, Љ. ЗОРИЋЕВА.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.